

Швень І. В., студент 4 курсу спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник – **Глеваський В.І.**, канд. с.-г. наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет

ОПТИМІЗАЦІЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ

Велике значення для отримання високих врожаїв буряків цукрових є оптимальний рівень живлення рослин у поєднанні з комплексом агротехнічних і погодних умов.

Ключові слова: буряк цукровий, цукристість, збір цукру, мінеральні добрива, родючість ґрунту.

Вивчати внесення доз мінеральних добрив під буряки цукрові почали ще на початку двадцятого століття [1]. Рекомендовано було вносити під буряки цукрові, в залежності від родючості ґрунту, в межах 60 кг/га діючої речовини. Середні дози були 60 – 45 – 45 кг/га азоту, фосфору і калію, вважалися достатніми по фосфору і калію. І було рекомендовано, в залежності від типу ґрунту вносити 60 – 90 – 90 кг/га (зокрема, для північних чорноземів дози 60 – 90 – 120 кг/га) [2].

У середині двадцятого століття з використанням комплексу агротехнічних заходів збільшувалося внесення доз мінеральних добрив. Важливим етапом у подальшому стала розробка вивчення системи удобрення буряків цукрових у стаціонарних дослідах на багатьох станціях ВНІС.

Результати досліджень показали найбільший ефект у багатьох випадках досягається внесенням мінеральних добрив у дозі біля 100 кг/га кожної поживної речовини, подальше підвищення доз слабо відзначалось на урожаї, викликало зниження цукристості на 1 – 2,4 % [3 – 6].

Гній під буряки цукрові розглядали, в першу чергу, як внесення з фосфорно-калійним удобренням.

Зниження цукристості буряків відбувалося, головним чином, під впливом підвищення дози азоту [7 – 8].

Дані дослідження показують, що цукристість буряків – величина досить стійка і змінюється під впливом удобрення на 0,2 – 0,5 %, і дуже мало на 1,0 – 1,5 %. Правильне застосування основного удобрення під буряки цукрові сприяло значному підвищенню цукристості і збору цукру з гектару [1].

Одноразове внесення удобрення з осені під оранку замість роздільного (осінню, в рядки, і в підкормку), приводить до кращого їх засвоєння, урожайність буряків збільшується, але цукристість зменшується на 0,3 – 0,4 %.

Таким чином, із зміною глибини загортання добрив змінюється засвоєння азотного живлення. Скоріше за все, глибина обробітку ґрунту впливає на живлення рослин, і необхідно по новому підходити до визначення внесення доз мінеральних добрив.

Для отримання високого врожаю буряків цукрових необхідно 80 % мінеральних добрив вносити осінню під оранку. Пізні підкормки малоефективні.

Виходячи з вищеперерахованого можна зробити висновок, що для отримання високих урожаїв буряків цукрових з високою цукристістю і найбільшим збором цукру слід вносити мінеральні добрива в достатній кількості (але без надлишку) , при оптимальному співвідношенні між азотом, фосфором і калієм по можливості за один прийом з осені за виключенням яркового удобрення.

Список літератури

1. Цвей Я. П., Торліна О. М., Воронюк Н. М. Агрохімічні показники чорнозему залежно від системи удобрення буряків цукрових і ланок сівозміни. Вісник аграрної науки. 2016. №1. С. 23–26.
2. Глеваський І.В., Кравченко А.А. Основи буряківництва. Київ: Урожай, 1991, 216 с.
3. Глеваський І.В. Буряківництво. – К.: Вища школа, – 1991. С.110 – 112.
4. Цвей Я.П., Шиманська Н.К. Продуктивність цукрових буряків і винесення елементів живлення залежно від системи удобрення. Вісник Львівського державного аграрного університету. 2005. 5. 205–208.
5. Господаренко Г. М. Агрохімія: підручник. Київ: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 560 с.
6. Цвей Я. П., Карачка В. П., Петрова.О. Т., Галашевський В. Л., Одрехівський А. Ф., Дубовий Ю. П., Климчик С. М. Формування поживного режиму чорнозему від добрив у посівах цукрових буряків. Вісник аграрної науки. 2008. №6. С. 23–26.
7. Буряківництво: Проблеми інтенсифікації та ресурсозбереження : Під ред. В. Ф. Зубенка. Київ: НВП ТОВ «Альфа-Стевія ЛТД». 2007. С. 170–196.
8. Мартинюк А. Т., Господаренко Г. М., Новак Ю. В. Динаміка врожайності буряку цукрового в ланках польової сівозміни за тривалого застосування добрив. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань. Вип. 95. 2019. С. 128–138.
8. Іваніна В. В., Павук І. А., Мазур Г. М. Поживний режим чорнозему вилугуваного за різних систем удобрення буряків цукрових. Вісник аграрної науки. 2018. №4(781). С. 13–18.